

Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru

(Svezak XXIX—XXX, 1981—1982)

Boka Kotorska prošle je godine slavila dva značajna jubileja. Jedan je 600. obljetnica osnutka grada Herceg-Novog, a drugi 30 godina izlaženja Godišnjaka Pomorskog muzeja u Kotoru. Dvije edicije koje su tom prigodom bile tiskane: kotorski Godišnjak i herceg-novski zbornik Boka, posvetile su tim jubilejima posebnu pažnju. Želja nam je osvrnuti se ovdje posebno na Godišnjak kotorskog Pomorskog muzeja. Godišnjak je izlazio redovito svake godine od 1952. Katastrofalan potres koji je g. 1979. zadesio Crnogorsko primorje, a s njime i Kotor, nanio je veliku štetu muzeju, stradala je muzejska zgrada, muzejski izložci, arhiv, pa je dosljedno tome poremećeno i redovito izlaženje Godišnjaka. Uz mnogo uložnog truda i vremena uredništvu je uspjelo da Godišnjak nastavi izlaženje, iako za dvije godine u jednom svesku (1979—1980. i 1981—1982).

Kroz trideset godina izlaženja Godišnjaku je uspjelo sakupiti značajan broj vrsnih suradnika iz različitih krajeva naše zemlje. Među njima i dubrovačke povjesničare koji su se javljali poglavito s temama o pomorsko-trgovačkim, političkim, gospodarstvenim, društvenim i drugim vezama koje su imali Dubrovnik, Korčula i drugi naši krajevi s Bokokom Kotorskom. Kao glavna odlika Godišnjaka ostaje dragocjena građa koju je objavio iz slavnog vjekovnog bokeljskog pomorstva, pa će pri njegovom proučavanju svakom istraživaču Godišnjak predstavljati neiscrpan rudnik vrijednih podataka. Nije izostala ni obrada uvijek aktualnih tema kao što su pobuna mornara u Boki Kotorskoj g. 1918. i mnogih tema iz NOB-a čije je poprište bila Boka Kotorska. Vrijedi posebno istaći da se u Godišnjaku nalaze objavljeni prikazi današnjeg razvoja koliko brodarstva toliko i brodogradnje u Boki Kotorskoj, što toj ediciji daje poseban pečat i čini je neophodnim priručnikom pri obradi temâ iz suvremenog gospodarskog života Boke Kotorske.

U spomenutom svesku u dva uvodna članka, čiji su pisci **Ignjatije Zloković** i **Jovan Martinović**, prikazuje se razvoj Pomorskog muzeja i Bokeljske mornarice teradosni i teški dani koje su proživljavale te institucije da bi se uzdigle do današnjeg stupnja. **I. Zloković**, jedan od Godišnjakovih osnivača i njegov 30-godišnji urednik, posebno opisuje naporan rad prvih godina oko osnutka Pomorskog muzeja, Godišnjaka i proslave Dana mornarice i pomorstva. Osim toga iz Zlokovićevog pera

je prikaz i prijevod rasprave iz geologije Boke Kotorske prof. kap. Pava Radimirija, zatim prikaz knjige Pomorstvo Lošinja i Cresa izišle g. 1980. te tri nekrologa preminulim Iliji Maslovaru, Nikoli Vučkoviću i kap. Graciji Bilaferu.

C. Stanić u članku iz daleke prošlosti Boke Kotorske nastoji na lingvističkom temelju odrediti lokaciju Acruviumu odnosno Agruviumu. **M. S. Zloković** u članku »Pomorstvo Novoga za vrijeme Tvrtkove i Kosačine vladavine«, pisanom uz proslavu 600. obljetnice osnutka grada Herceg-Novog, iznosi Tvrtkova nastojanja izgradnje mornarice i tržišta soli uz mnoge druge povijesne podatke vezane uz gradove Herceg-Novu i Kotor. Dragocjeni su podaci o pomorskoj orijentaciji tadašnjih vladara tih krajeva i o brodovlju koje su tada imali. Posebno je zanimljiv članak **B. L. Bogorodskog** o izvorima leksičke građe pomoraca Rusije i Dalmacije s kraja 17. st. koji je s ruskog preveo Jovan Martinović. Tu su obrađeni izrazi koje poznati bokeljski kaptan i matematičar Marko Martinović (1663—1716) upotrebljava u svom rukopisu »Opis morskih brodova« do danas još neobjavljenom. **M. Vukasović** donosi izvornik na talijanskom i njegov prijevod »Jednog važnog dokumenta za Bokeljsku mornaricu«.

Godišnjak redovito prati i suvremena zbivanja u bokeljskom pomorstvu. U ovom svesku to se očituje u članku **V. Vučkovića** »Jugooceanija u jubilarnoj 40-godišnjici ratne mornarice i pomorstva Jugoslavije«. **B. Skačić** nastavlja popis signatura o spomenicima kulture Crne Gore iz arhiva u Beču i Veneciji. Slijede prikazi dviju knjiga. **Z. Lakić** prikazuje knjigu mr K. Pribilovića Naoružani brodovi mornarice NOVJ, Split 1980, a **T. Radulović II.** izdanje knjige prof. M. Š. Lipovca Astronomska navigacija. Zanimljiv je i članak zbora radnih ljudi Pomorskog muzeja koji nas obavještava o njihovom djelovanju u toku g. 1981. Iz članka o zamjeni koje Pomorski muzej obavlja sa svojim Godišnjakom vidimo da održava veze sa 136 ustanova što u zemlji što u inozemstvu. Iz zaključnog popisa darivalaca muzeja doznajemo da ih ima iz različitih gradova naše zemlje, a i iz daleke Moskve i Lenjingrada.

Čestitajmo uredništvu Godišnjaka na ova-kvoj ediciji i zaželimo mu mnogo sreće u daljem radu.

V. IVANČEVIĆ